

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODEL.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAIT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS.....	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQARISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH.....	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI.....	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR.....	637
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ.....	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI.....	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH.....	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI.....	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI.....	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI.....	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOB VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI.....	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI.....	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoir Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохировна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарида Хуразовна	
XORIJIY MOLIVAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNII	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA TO'LOV QOBILIYATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOIIY MAS'ULIYAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjapova Latofat Sardorovna	
MILLIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVRIPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHLATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQARISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
KORXONALARDA SOTISH TIZIMINI TASHKIL ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH	882
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI.....	894
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	

O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI

Usmonov Shavkatjon Shukurovich

Jamoat xavfsizligi universiteti,
“Iqtisodiy fanlar” kafedrası katta o'qituvchisi, PhD
E-mail: shavkatjonusmonov3007@gmail.com
ORCID: 0009-0006-1118-3465

Annotatsiya. Maqolada O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan asosiy islohotlar va tashabbuslar tahlil qilingan. Soliq imtiyozlari, subsidiyalar hamda kredit mexanizmlari orqali fuqarolarga quyosh energiyasi tizimlarini o'rnatish uchun moliyaviy ko'mak berish masalalari yoritilgan. Shuningdek, aholini quyosh panellarini o'rnatishga rag'batlantirish, investitsiyalarning qisqa muddatda qoplanish imkoniyatlari va iqtisodiy samaradorlik jihatlari asoslab berilgan. Respublikada qayta tiklanadigan energiya manbalarini joriy etish natijasida erishiladigan soliq imtiyozlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati tahlil qilinib, amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, soliq imtiyozlari, quyosh panellari, mol-mulk va yer solig'idan imtiyozga ega bo'lgan jismoniy shaxslar, budjetdan ajratiladigan subsidiya, qayta tiklanadigan energiya manbalari.

Abstract. This article analyzes the main reforms and initiatives aimed at developing the use of renewable energy sources in Uzbekistan. It highlights the issues of providing financial support to citizens for installing solar energy systems through tax incentives, subsidies, and credit mechanisms. Special attention is paid to encouraging the population to install solar panels, as well as to the possibilities of rapid return on investment and overall economic efficiency. The socio-economic significance of tax incentives granted for the implementation of renewable energy sources is examined, and practical recommendations are proposed.

Key words: green economy, tax incentives, solar panels, individuals exempt from property and land taxes, budget subsidies, renewable energy sources.

Аннотация. В статье проанализированы основные реформы и инициативы по развитию использования возобновляемых источников энергии в Узбекистане. Освещаются вопросы финансовой поддержки граждан при установке систем солнечной энергетики за счет налоговых льгот, субсидий и кредитных механизмов. Особое внимание уделено стимулированию населения к установке солнечных панелей, а также возможностям быстрой окупаемости инвестиций и их экономической эффективности. Проанализировано социально-экономическое значение налоговых льгот, предоставляемых при внедрении возобновляемых источников энергии, и разработаны практические рекомендации.

Ключевые слова: зеленая экономика, налоговые льготы, солнечные панели, физические лица, имеющие льготы по налогу на имущество и землю, бюджетные субсидии, возобновляемые источники энергии.

KIRISH

Jahonda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va moliyalashtirishga ko'plab mamlakatlarda alohida e'tibor qaratilmoqda. “Yashil iqtisodiyotga o'tish indeksi” (Global Green Economy Index — GGEI) orqali butun dunyoda

yashil iqtisodiyot samaradorligi baholanadi hamda mazkur indeksni shakllantirishda iqlimni boshqarish va iqlim o'zgarishi, sektorlar samaradorligi, bozor va investitsiyalar, shuningdek, atrof-muhit holati kabi to'rtta asosiy yo'nalish mezonlaridan foydalaniladi. 2023-yilda 154 ta davlat ushbu indeks bilan qamrab olingan bo'lib, shundan Afrikadan 41 ta, Osiyodan 44 ta va Yevropadan 39 ta davlat indeksda ishtirok etgan. Qit'alar kesimida Yevropa mamlakatlari o'rtacha 60—80 ball oralig'ida natija ko'rsatgan bo'lsa, 20—40 ball oralig'idagi ko'rsatkichlar asosan Osiyo va Afrika mamlakatlariga to'g'ri keladi. Yashil iqtisodiyotga o'tish indeksida Shvetsariya 77,14 ball, Germaniya 74,70 ball, Fransiya 68,69 ball, Xitoy 68,12 ball, Singapur 51,83 ball, Rossiya 60,19 ball, Qirg'iziston 55,43 ball, Qozog'iston 54,78 ball, Tojikiston 51,54 ball hamda O'zbekiston 38,66 ball ko'rsatkichni qayd etgan [1].

Yashil iqtisodiyot indeksi yuqori bo'lgan mamlakatlarda asosiy e'tibor qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish, issiqxona gazlari emissiyasini kamaytirish va uglerod chiqindilarini qisqartirishga qaratilib, ushbu maqsadlarga erishishda tariflar, grantlar, subsidiyalar, kreditlar hamda "yashil" soliqqa tortish kabi moliyaviy va fiskal mexanizmlar faol qo'llanilmoqda [2]. Xorijiy mamlakatlar tajribasiga tayangan holda, O'zbekistonda ham qayta tiklanadigan energiya manbalari qurilmalarini o'rnatgan jismoniy va yuridik shaxslarni rag'batlantirish maqsadida soliq imtiyozlari va subsidiyalar joriy etilgan bo'lib, bunda AQSh va Hindiston tajribasi asosida jismoniy shaxslarga 3-yillik soliq imtiyozlaridan foydalanish imkoniyati nazarda tutilgan. Shuningdek, yuridik shaxslar tomonidan qo'shimcha xarajatlar amalga oshirilganda foyda solig'i bo'yicha imtiyozlar berishda AQShning 2032-yilgacha va Hindistonning 2030-yilgacha bo'lgan amaliyoti inobatga olingan.

O'zbekistonda quyosh panellarini o'rnatganlarga beriladigan soliq imtiyozlarini jahon tajribasiga moslashtirish hamda subsidiyalarni jismoniy shaxslarni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash maqsadida 1 kVt•soat elektr energiyasi ishlab chiqarish narxiga nisbatan belgilash taklif etilmoqda. Jumladan, 2023-yilda 1 kVt•soat elektr energiyasi ishlab chiqarish tannarxi 895 so'mni tashkil etgani inobatga olinib, subsidiya miqdorini hisob-kitob uchun qulay va rag'batlantiruvchi darajada — 1 000 so'm miqdorida belgilash maqsadga muvofiq ekani asoslanadi, bu esa aholini quyosh panellarini o'rnatishga yanada qiziqtiradi hamda investitsiyalarning qisqa muddatda qoplanishiga imkon yaratadi.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan ijobiy islohotlar natijasida so'nggi yillarda fuqarolarni arzon va muqobil energiya manbalaridan foydalanishga rag'batlantirish, ularning energiya sarfini kamaytirish hamda energiya tejamkorligini oshirish maqsadida quyosh panellarini o'rnatish uchun subsidiyalar ajratish ishlari izchil ravishda jadallashtirilmoqda. O'zbekistonda quyosh energetikasini rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan strategik hujjatlar doirasida 2030-yilgacha yangi energiya manbalarini keng joriy etish rejalashtirilgan bo'lib, bunda quyosh energetikasiga alohida e'tibor qaratilmoqda, davlat tomonidan soliq imtiyozlari, subsidiyalar va kreditlar orqali fuqarolarga moliyaviy yordam ko'rsatilmoqda hamda xususiy sektor va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda investitsiyalarni jalb etish bo'yicha izchil choralar amalga oshirilmoqda. Mamlakat bo'ylab yirik quyosh energetika loyihalari, jumladan, Navoiy viloyatida 100 MVt quvvatga ega quyosh elektr stansiyasini qurish loyihasi, shuningdek, Toshkent viloyati va boshqa hududlarda kichik va o'rta quvvatli stansiyalarni barpo etish ishlari olib borilmoqda. Shu bilan birga, xalqaro tashkilotlar va donor mamlakatlar, xususan, Yaponiyaning JICA (Japan International Cooperation Agency) tashkiloti hamda ayrim global kompaniyalar tomonidan O'zbekistonda quyosh energetikasini rivojlantirishga investitsiyalar kiritilmoqda va zamonaviy texnologiyalar joriy etilmoqda, energiyani saqlash tizimlari va raqamli texnologiyalarni tatbiq etish orqali ishlab chiqarish, uzatish va taqsimlash jarayonlarining samaradorligi oshirilmoqda, energetika tarmog'ini modernizatsiya qilish va quvvatlarni kengaytirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shuningdek, aholiga quyosh panellarini o'rnatish uchun subsidiyalar taqdim etilishi energiya tejamkorligi va muqobil energiya manbalaridan foydalanishni yanada rag'batlantirmoqda hamda yashil energiya ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlash maqsadida karbon kreditlari tizimini joriy etish bo'yicha ishlar izchil davom ettirilmoqda.

Umuman olganda, O'zbekistonda quyosh energetikasini rivojlantirishga bo'lgan e'tibor izchil ravishda ortib bormoqda va amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakat energetika tizimini diversifikatsiya qilish, barqaror hamda ekologik toza energiya ta'minotini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Qayta tiklanadigan energiya manbalarini qo'llashni rag'batlantirishning qo'shimcha mexanizmlaridan biri xususiy investorlar tomonidan infratuzilmani yaratish bilan bog'liq bo'lgan tarqalish ta'siridan kelib chiqadigan qo'shimcha soliq tushumlaridan foydalanish va ularni qaytarish mexanizmlarini o'z ichiga oladi. Bir qator ilmiy tadqiqotlar, jumladan, Yoshino va Tagizade-Hesarining 2017-yil va 2018-yildagi ishlari yashil energiya loyihalarining turli sohalarga hamda mintaqaviy yalpi ichki mahsulotga (YaIM) ta'sirini chuqur tahlil qilgan [3].

Jahon mamlakatlari qayta tiklanadigan energiya manbalarini qo'llashni rag'batlantirish va issiqxona gazlari emissiyasini kamaytirish maqsadida turli xil siyosiy va iqtisodiy vositalarni joriy etmoqda. Asosan, fiskal va

moliyaviy rag'batlantirish eng keng tarqalgan hamda samarali qo'llaniladigan vositalar sifatida namoyon bo'lib, ular tariflar, grantlar, subsidiyalar, kreditlar hamda soliqqa tortish kabi mexanizmlarni o'z ichiga oladi [4].

Boshqa bir nazariy yondashuvga ko'ra, UNEP mutaxassislari uglerod chiqindilarini kamaytirish uchun qo'llaniladigan strategiyalar ko'p qirrali ekanini ta'kidlab, ularga moliyaviy va fiskal mexanizmlar, axborot va ta'lim siyosati, siyosatni qo'llab-quvvatlashning turli shakllari, tartibga solishni takomillashtirish hamda tadqiqot va ishlanmalarga alohida e'tibor qaratishni kiritadilar. Soliq imtiyozlari va subsidiyalar ko'rinishidagi samarali tartibga solish hamda rag'batlantirish choralari xususiyl sektorini ushbu yo'nalishda yanada faollashtirishga xizmat qiladi [5].

O'zbekistonda yashil iqtisodiyot konsepsiyasi bo'yicha chuqur tadqiqotlar olib borgan olimlardan biri Abdurahim Vahobov hisoblanadi. A.V. Vahobovning ta'kidlashicha, "yashil iqtisodiyot" ko'proq amaliy ahamiyatga ega bo'lib, real iqtisodiy siyosat va aniq faoliyat sohalari, xususan, energetika, innovatsiyalar, qishloq xo'jaligi va boshqa yo'nalishlar bilan bevosita bog'liqdir. Bundan tashqari, makroiqtisodiy nuqtayi nazardan "yashil iqtisodiyot"ga o'tish iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, milliy boylikni ko'paytiradi, qayta tiklanadigan resurslarning o'sishini ta'minlaydi hamda ekologik risklarning kamayishiga olib keladi, degan xulosaga kelinadi [6].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida hujjatlarni tahlil qilish, statistik ma'lumotlarni yig'ish hamda qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi, xalqaro hisobotlar va ilmiy adabiyotlar manbalaridan olindi. Shuningdek, ekspert intervyulari orqali sifatli ma'lumotlar to'planib, ular kontent tahlili yordamida tizimlashtirildi. Qiyosiy tahlil usuli O'zbekiston tajribasini boshqa davlatlar amaliyoti bilan solishtirish imkonini berdi hamda asosiy ilmiy xulosalarni shakllantirishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xususan, 2024-yilning yanvar–iyul oylarida qariyb 5 ming kishi ushbu dasturdan foydalangan bo'lib, elektr tarmoqlariga uzatilgan quyosh energiyasi uchun 4,8 milliard so'm (taxminan 4,8 million kVt/soat) miqdorida subsidiya ajratilgan. Shuningdek, 2024-yilning yanvar–oktabr oylarida 6 536 nafar jismoniy shaxs mazkur dasturdan foydalanib, elektr tarmoqlariga uzatilgan quyosh energiyasi uchun 10 milliard 563 million so'm (10 million 563 ming 890 kVt/soat) miqdorida davlat budjetidan subsidiya olgan. Bundan tashqari, 2024-yil yakuniga ko'ra, o'rnatilgan quyosh panellari orqali ishlab chiqarilgan 12 182 090 kVt/soat elektr energiyasi uchun 10 826 nafar jismoniy shaxsga jami 12 182,1 million so'm miqdorida subsidiya ajratilgan.

1-jadvaldagi ma'lumotlardan anglashiladiki, o'rnatilgan quyosh panellari orqali ishlab chiqarilgan elektr energiyasi uchun jismoniy shaxslarga Davlat budjetidan ajratilgan subsidiyalar bo'yicha Soliq qo'mitasi hamda Iqtisodiyot va moliya vazirligi ma'lumotlariga tayanib hisob-kitoblarni amalga oshirilgan. Ushbu hisob-kitoblarga ko'ra, 2025-yil uchun prognoz va 2030-yilga mo'ljallangan ko'rsatkichlar aniqlanib, ajratiladigan subsidiya miqdori 2025-yilda 15 761,4 million so'mni, 2030-yilda esa 36 548,9 million so'mni tashkil etishi rejalashtirilmoqda (1-jadval).

1-jadval. O'zbekistonda o'rnatilgan quyosh panellari orqali ishlab chiqarilgan elektr energiyasi uchun jismoniy shaxslarga budjetidan ajratilgan subsidiya bo'yicha 2024 yil ijrosi va 2025 yil prognozi hamda 2030 yil mo'ljallari[7]¹

T/r	Hudud nomi	2024 yil		2024 yil	2025 yil prognoz	2030 yil mo'ljal
		Subsidiya ajratilgan fuqarolar soni	kVt/s			
	Respublika bo'yicha	10 826	12 182 090	12 182,1	15 761,4	36 548,9
1.	Qoraqalpog'iston Res.	2 737	1 985 567	1 985,6	2382,7	5480,3
2.	Andijon viloyati	126	200 953	201,0	261,3	574,9
3.	Buxoro viloyati	666	785 680	785,7	1100,0	2640,0
4.	Jizzax viloyati	356	332 184	332,2	498,3	1146,1
5.	Qashqadaryo viloyati	505	781 180	781,2	937,4	2249,9
6.	Navoiy viloyati	800	608 008	608,0	790,4	1817,9
7.	Namangan viloyati	525	420 505	420,5	588,7	1354,0
8.	Samarqand viloyati	453	561 564	561,6	842,4	1853,3

1 Muallif tomonidan yaratildi.

9.	Surxondaryo viloyati	238	303 936	303,9	364,7	802,3
10.	Sirdaryo viloyati	383	385 434	385,4	501,0	1152,3
11.	Toshkent viloyati	753	813 842	813,8	1139,3	2620,4
12.	Farg'ona viloyati	439	689 257	689,3	1034,0	2274,7
13.	Xorazm viloyati	2 045	2 868 740	2 868,7	3442,4	8261,9
14.	Toshkent shahri	800	1 445 240	1 445,2	1878,8	4321,1

Hududlar kesimidagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, Qoraqalpog'iston Respublikasi o'rnatilgan quyosh panellari orqali ishlab chiqarilgan elektr energiyasi uchun eng ko'p subsidiyalar ajratilgan hudud hisoblanadi: bu yerda 2 737 nafar (25,3 foiz) jismoniy shaxsga 10 562 ta (26,9 foiz) holat bo'yicha jami 1 985,6 million so'm (16,3 foiz) miqdorida subsidiya ajratilgan. Hududlar miqyosida ikkinchi o'rinni Xorazm viloyati egallab, tahlil qilinayotgan davrda 2 045 nafar (18,9 foiz) jismoniy shaxsga 8 870 ta (22,6 foiz) holat bo'yicha 2 868,7 million so'm (23,5 foiz) subsidiya ajratilgan bo'lib, bu ko'rsatkich har bir fuqaro hisobiga o'rtacha 1,4 million so'mni tashkil etadi. Toshkent shahri va Toshkent viloyatida ham subsidiya ajratish hajmi nisbatan yuqori bo'lib, mos ravishda 2 926 va 2 307 ta holatda subsidiya ajratilgan, bu hududlar tegishli 1 445,2 million so'm va 813,8 million so'm miqdoridagi subsidiya summalariga ega. Ayrim hududlarda, xususan, Qoraqalpog'iston Respublikasi va Xorazm viloyatida subsidiyalar soni hamda kVt/soat ko'rsatkichlari yuqori bo'lib, bu holat ushbu hududlarda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish faolligining ortib borayotganini ko'rsatadi. Andijon va Surxondaryo viloyatlarida esa mazkur ko'rsatkichlar nisbatan past bo'lsa-da, bu hududlarda ham quyosh panellarini o'rnatish salohiyati mavjud bo'lib, kelgusida rag'batlantirish mexanizmlarini kuchaytirish orqali faollikni oshirish imkoniyati mavjud.

Ajratilgan subsidiyalarni har bir fuqaro kesimida samaradorlik nuqtayi nazaridan baholaganda, eng yuqori natija Toshkent shahrida qayd etilib, bu yerda o'rnatilgan quyosh panellari orqali ishlab chiqarilgan elektr energiyasi uchun har bir jismoniy shaxsga o'rtacha 1,8 million so'm to'g'ri keladi. Mazkur ko'rsatkich Farg'ona va Andijon viloyatlarida 1,6 million so'm, Qashqadaryo viloyatida 1,5 million so'm, Xorazm viloyatida 1,4 million so'm, Surxondaryo viloyatida 1,3 million so'm, Samarqand va Buxoro viloyatlarida 1,2 million so'm, Toshkent viloyatida esa 1,1 million so'mni tashkil etadi. Umuman olganda, tahlillar subsidiyalarning hududlar bo'yicha notekis taqsimlanganini ko'rsatadi, ya'ni ayrim hududlarda subsidiyalar hajmi nisbatan yuqori, boshqalarida esa pastroq bo'lib, bu holat subsidiya siyosatini yanada takomillashtirish va energiya iste'molining hududlar bo'yicha mutanosib taqsimotini ta'minlash zaruratini ko'rsatadi.

Bugungi kunda mamlakatimizda energiya samaradorligini oshirish maqsadida soliq qonunchiligiga muvofiq qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatgan jismoniy shaxslarga mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozlar berilishi belgilangan [8]. Ushbu soliq imtiyozlarini joriy etish ekologik toza energiya ulushining oshishiga, uy xo'jaliklarining energiya mustaqilligini kuchaytirishga, atrof-muhitga ijobiy ta'sirni kengaytirishga, yangi ish o'rinlarining yaratilishiga hamda soliq siyosatining samarali tashkil etilishiga xizmat qiladi. Xususan, fuqarolarning quyosh panellari yoki boshqa muqobil energiya tizimlariga sarmoya kiritishi ularning energiya ehtiyojlarini qisman yoki to'liq qoplash imkonini beradi, uzoq muddatda energiya xarajatlarini kamaytiradi va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlaydi, shu bilan birga, yashil energiya manbalariga o'tish karbon chiqindilarining qisqarishiga va ekologik barqarorlikning ta'minlanishiga xizmat qiladi. Muqobil energiya sohasining rivojlanishi esa yangi texnologiyalarni joriy etishni talab etib, quyosh panellari va shamol turbinalarini ishlab chiqarish, o'rnatish hamda texnik xizmat ko'rsatish sohalarida yangi ish o'rinlarining yaratilishiga zamin yaratadi. Davlat tomonidan soliq imtiyozlari orqali muqobil energiya tizimlariga investitsiyalarni rag'batlantirish uzoq muddatda iqtisodiy va ekologik manfaatlarni ta'minlab, barqaror energiya ishlab chiqarish va iste'mol qilish tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega bo'lgan jismoniy shaxslar va ularga qo'llanilgan imtiyoz summalarining o'zgarish tendensiyalari 2-jadval ma'lumotlari asosida tahlil qilinadi. Mazkur jadvalga ko'ra, tahlil qilinayotgan davrda mamlakat miqyosida 242 nafar jismoniy shaxs ushbu imtiyozlardan foydalangan bo'lib, umumiy soliq imtiyozi summasi 233,4 million so'mni tashkil etgan, bunda yer solig'i bo'yicha imtiyozlar 159,9 million so'm (68,5 foiz), mol-mulk solig'i bo'yicha esa 73,5 million so'm (31,5 foiz)ni tashkil etadi. Shu bilan birga, 2-jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, mazkur imtiyozlar faqat budjet, ayniqsa mahalliy budjet daromadlari bo'yicha qisqa muddatli yo'qotishlarni emas, balki uch yillik soliq imtiyozi berilishi natijasida aholini energiya manbalari bilan yetarli darajada ta'minlash va keyinchalik mahalliy budjet daromadlarining mustaqilligini mustahkamlashni ham ko'zda tutadi. Xususan, dastlabki uch yil davomida soliq imtiyozidan foydalangan soliq to'lovchilardan 2027-yilda 634,8 million so'm miqdorida mahalliy soliqlar, ya'ni mol-mulk va yer solig'i undirilishi prognoz qilinmoqda (2-jadval).

2-jadval. O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'idan imtiyozga ega bo'lgan jismoniy shaxslar va ularga qo'llanilgan imtiyoz summaları hamda kelgusi davr uchun prognozlar[7] (mln. so'm).²

T/r	Hudud nomi	2024-yil Mol-mulk solig'i		2024-yil Yer solig'i		2025-yil prog-noz	2026-yil prog-noz	2027-yil undiriladigan solig prognozi
		soni	summa	summa	summa	summa	summa	summa
	Respublika bo'yicha jami	242	233,4	73,5	159,9	323,6	451,7	634,8
1	Qoraqalpog'iston Res.	11	9,9	3,4	6,4	11,9	14,3	17,1
2	Andijon viloyati	12	7,2	2,3	4,9	9,4	12,2	15,8
3	Buxoro viloyati	23	27,4	7,2	20,2	38,4	53,7	75,2
4	Jizzax viloyati	90	91,3	25,7	65,7	137,0	205,4	308,1
5	Qashqadaryo viloyati	18	15,6	4,2	11,4	18,7	22,5	27,0
6	Navoiy viloyati	10	7,1	2,0	5,1	9,2	12,0	15,6
7	Namangan viloyati	15	7,8	2,4	5,5	10,9	15,3	21,4
8	Samarqand viloyati	5	5,6	1,5	4,1	8,4	12,6	18,9
9	Surxondaryo viloyati	4	2,4	0,9	1,5	2,9	3,5	4,1
10	Sirdaryo viloyati	1	0,9	0,1	0,8	1,2	1,5	2,0
11	Toshkent viloyati	18	21,1	10,8	10,3	29,5	41,4	57,9
12	Farg'ona viloyati	1	0,8	0,2	0,6	1,2	1,8	2,7
13	Xorazm viloyati	24	23,4	6,0	17,5	28,1	33,7	40,4
14	Toshkent shahri	10	13,0	6,9	6,1	16,9	22,0	28,6

O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'idan imtiyozga ega bo'lgan jismoniy shaxslar hamda ularga qo'llanilgan imtiyoz summalarining amaldagi holatini hududlar kesimida tahlil qiladigan bo'lsak, soliq imtiyozlaridan foydalanish bo'yicha eng yuqori ko'rsatkich Jizzax viloyatiga to'g'ri keladi. Xususan, Jizzax viloyatida ushbu ko'rsatkich umumiy soliqlar bo'yicha 91,3 million so'mni (39,1 foiz), mol-mulk solig'i bo'yicha 25,7 million so'mni (35,0 foiz), yer solig'i bo'yicha esa 65,7 million so'mni (41,1 foiz) tashkil etadi. Shuningdek, soliq imtiyozlari bo'yicha keyingi o'rinlar Buxoro viloyatiga (11,7 foiz), Xorazm viloyatiga (10,0 foiz), Toshkent viloyatiga (9,0 foiz) hamda Qashqadaryo viloyatiga (6,7 foiz) to'g'ri kelmoqda.

Soliq turlari kesimida qaranganda, mol-mulk solig'i bo'yicha Jizzax viloyatida 35,0 foiz, Toshkent viloyatida 14,7 foiz, Buxoro viloyatida 9,8 foiz va Toshkent shahrida 9,4 foiz ulush qayd etilgan bo'lsa, Sirdaryo viloyatida 0,1 foiz va Farg'ona viloyatida 0,3 foiz kabi past ko'rsatkichlar kuzatiladi. Bu holat mazkur hududlarda mol-mulk solig'i bo'yicha imtiyozga ega jismoniy shaxslar sonining juda kamligi, ya'ni atigi 1 nafarni tashkil etishi bilan izohlanadi. Yer solig'i bo'yicha esa Jizzax viloyatida 41,1 foiz, Buxoro viloyatida 12,6 foiz va Xorazm viloyatida 10,9 foiz ulush qayd etilib, ushbu hududlar yetakchi o'rinlarni egallaydi, Farg'ona va Sirdaryo viloyatlarida esa ko'rsatkich 0,4 foizdan iborat bo'lib, eng past natijalar qayd etilgan. Bu holat ham mazkur hududlarda yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega shaxslar sonining juda kamligi bilan izohlanadi.

Samaradorlik nuqtayi nazaridan har bir jismoniy shaxsga to'g'ri keladigan soliq imtiyozlari tahlil qilinganda, mahalliy soliqlar bo'yicha imtiyozlar Toshkent shahrida har bir shaxsga o'rtacha 1,3 million so'mni, Buxoro viloyatida 1,19 million so'mni, Toshkent viloyatida 1,17 million so'mni va Samarqand viloyatida 1,12 million so'mni tashkil etib, nisbatan yuqori ko'rsatkichlar qayd etilgan. Jizzax viloyatida esa ushbu ko'rsatkich 1,01 million so'mni tashkil etadi, bu holat imtiyozdan foydalanuvchi fuqarolar sonining ko'pligi bilan izohlanadi.

Umuman olganda, tahlil qilingan davrda mamlakat miqyosida qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega bo'lgan jismoniy shaxslar ulushi hali yetarli darajada yuqori emasligini ko'rish mumkin. Chunki respublika miqyosida ushbu soliqlarni to'lovchi jismoniy shaxslar soni 7 milliondan ortiq bo'la turib, ulardan atigi 242 nafari imtiyoz olish huquqiga ega. Bu esa soliq imtiyozlarini qo'llash mexanizmini yanada takomillashtirish zaruratini ko'rsatadi.

Shundan kelib chiqib, 2025-yil 1-yanvardan boshlab Soliq kodeksining tegishli moddalariga jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i va mol-mulk solig'i bo'yicha muhim o'zgartirish kiritildi. Unga ko'ra, uy-joy fondining ko'chmas mulk obyektlarida umumiy quvvati 100 kVtgacha bo'lgan qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanuvchi shaxslar uchun soliq summasi qayta tiklanadigan energiya manbalari qurilmalari o'rnatilgan oydan e'tiboran uch yil davomida, quyosh panellari quvvatidan 25 foizdan kam bo'lmagan quvvatga ega elektr energiyasini to'plash tizimi mavjud bo'lgan quyosh panellari o'rnatilganda esa mazkur panellar foydalanishga topshirilgan oydan e'tiboran o'n yil davomida bazaviy hisoblash miqdorining ikki baravaridan

2 Muallif tomonidan yaratildi.

oshmaydigan summaga kamaytiriladi. Ushbu imtiyoz energiya ta'minoti tashkiloti tomonidan jismoniy shaxsning qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishi to'g'risida berilgan ma'lumotnoma asosida uy-joy fondining bitta ko'chmas mulk obyektiga nisbatan faqat bir marotaba taqdim etiladi hamda jismoniy shaxs tomonidan umumiy quvvati 1 kVtdan ortiq bo'lgan qayta tiklanadigan energiya qurilmalari o'rnatilgan taqdirda qo'llaniladi [8].

Qayta tiklanadigan energiya manbalarini joriy etgan yuridik shaxslarga mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozlar berilishi bir qator ijobiy natijalarga olib keladi. Jumladan, quyosh va shamol energiyasi kabi manbalardan foydalanish atrof-muhitga zararli gazlar chiqindilarini kamaytirib, ekologik barqarorlikni mustahkamlaydi; mahalliy energiya manbalaridan foydalanish importga qaramlikni qisqartirib, mamlakatning energiya xavfsizligini kuchaytiradi; soliq imtiyozlari korxonalarning moliyaviy yukini yengillashtirib, investitsiyalar hajmini oshirishga imkon yaratadi; qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanuvchi xo'jalik yurituvchi subyektlar ishlab chiqarish hajmini kengaytirish orqali daromadlarini oshiradi, bu esa o'rta va uzoq muddatda soliq tushumlarining ko'payishiga xizmat qiladi; mazkur sohaning rivojlanishi yangi ish o'rinlarining yaratilishiga zamin yaratib, ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga hamda aholi turmush darajasini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu tariqa, yuridik shaxslar uchun soliq imtiyozlari qayta tiklanadigan energiya sohasining jadal rivojlanishini ta'minlashda muhim rag'batlantiruvchi omil sifatida namoyon bo'ladi (3-jadval).

3-jadval. O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'idan imtiyozga ega bo'lgan yuridik shaxslar va ularga qo'llanilgan imtiyoz summaları hamda kelgusi davr uchun prognozlar[7] (mln. so'm)³

T/r	Hudud nomi	Yuridik shaxslarga mol-mulk solig'i		Shundan		2025 yil prog-noz	2026 yil prog-noz	2027 yil undiriladigan soliq prognozi
		soni	summa	summa	summa			
	Respublika bo'yicha	151	3 131,7	2140,2	991,5	7174,1	16442,2	37700,6
1	Qoraqalpog'iston Res.	3	38,9	22,4	16,5	89,5	205,8	473,3
2	Andijon	9	446,9	351,2	95,7	983,2	2163,0	4758,6
3	Buxoro	13	210,9	198,4	12,5	506,2	1214,8	2915,5
4	Jizzax	7	98,4	61,1	37,3	226,3	520,5	1197,2
5	Qashqadaryo	5	30,2	29,1	1,1	72,5	174,0	417,5
6	Navoiy	7	33,8	17,8	16	77,7	178,8	411,2
7	Namangan	7	46,7	25,8	20,9	107,4	247,0	568,2
8	Samarqand	2	59,1	41,3	17,8	130,0	286,0	629,3
9	Surxondaryo	3	28,5	17,4	11,1	62,7	137,9	303,5
10	Sirdaryo	2	54,9	13	41,9	126,3	290,4	668,0
11	Toshkent	15	222,7	183,2	39,5	512,2	1178,1	2709,6
12	Farg'ona	5	1,1	1	0,1	2,4	5,3	11,7
13	Xorazm	4	6,8	5,5	1,3	16,3	39,2	94,0
14	Toshkent sh.	60	1 823,0	1150,1	672,9	4192,9	9643,7	22180,4
15	Yirik soliq to'lovchi	9	29,8	22,9	6,9	68,5	157,6	362,6

O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega bo'lgan yuridik shaxslar hamda ularga qo'llanilgan imtiyoz summaları tarkibini ko'rib chiqadigan bo'lsak, ushbu tahliliy ma'lumotlar 3-jadvalda keltirilgan. Mazkur jadval ma'lumotlariga ko'ra, tahlil qilinayotgan davrda mamlakat miqyosida qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega bo'lgan yuridik shaxslar soni 143 tani tashkil etib, umumiy soliq imtiyozi summasi 2 984,3 million so'mga teng bo'lgan. Ushbu imtiyozlarning 925,2 million so'mi (31,0 foizi) yer solig'i bo'yicha, 2 059,1 million so'mi (69,0 foizi) esa mol-mulk solig'i bo'yicha to'g'ri keladi.

Tahliliy ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, 2025-yil uchun soliq tushumlari 7 174,1 million so'mni, 2026-yil uchun esa 16 442,2 million so'mni tashkil etishi kutilmoqda. 2025–2026-yillar oralig'ida kuzatilayotgan o'sish (129 foiz) soliq solinadigan bazaning kengayishi, iqtisodiy faollikning oshishi hamda soliq imtiyozlarining samarali taqdim etilishi bilan izohlanadi. 2024-yil ijrosi soliq tushumlarining barqarorligini tasdiqlagan bo'lsa, 2025–2026-yillar prognozlarini sezilarli o'sishni ko'rsatmoqda. 2027-yilda esa soliq tushumlari 37 700,6 million so'mni tashkil etib, to'liq budjetga yo'naltirilishi kutilmoqda, bu esa uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanish dasturlarini moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Umuman olganda, soliq imtiyozlari yuridik shaxslarning faolligini oshirishga xizmat qilib, kelgusida soliq tushumlarining yanada ko'payishiga zamin yaratadi.

3 Muallif tomonidan yaratildi.

Imtiyoz olish huquqiga ega bo'lgan yuridik shaxslar soni bo'yicha hududlar kesimidagi tahlil shuni ko'rsatadiki, eng katta ulush Toshkent shahriga to'g'ri kelib, bu yerda ularning soni 60 ta (42 foiz)ni tashkil etadi. Keyingi o'rinlarda Toshkent viloyati 15 ta (10,5 foiz), Buxoro viloyati 13 ta (9,1 foiz), Andijon viloyati hamda Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo soliq inspeksiyasi tarkibidagi korxonalar 9 tadan (6,3 foiz) qayd etilgan. Qoraqalpog'iston Respublikasi, Samarqand viloyati va Surxondaryo viloyatlarida esa qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega bo'lgan yuridik shaxslar hozircha mavjud emas.

3-jadval ma'lumotlarini hududlar kesimida tahlil qilganda, soliq imtiyozlaridan foydalanish bo'yicha eng yuqori ko'rsatkich Toshkent shahriga to'g'ri keladi. Xususan, Toshkent shahrida ushbu ko'rsatkich umumiy soliqlar bo'yicha 1 823,0 million so'mni (61,1 foiz), mol-mulk solig'i bo'yicha 1 150,1 million so'mni (55,9 foiz) va yer solig'i bo'yicha 672,9 million so'mni (72,7 foiz) tashkil etadi. Bundan tashqari, soliq imtiyozlari bo'yicha asosiy ulush Andijon viloyatiga (15,0 foiz) va Toshkent viloyatiga (7,5 foiz) to'g'ri kelmoqda.

Samaradorlik ko'rsatkichlari nuqtayi nazaridan har bir yuridik shaxsga to'g'ri keladigan soliq imtiyozlari tahlil qilinganda, mahalliy soliqlar bo'yicha imtiyozlar Toshkent shahrida har bir yuridik shaxsga o'rtacha 12,75 million so'mni, Andijon viloyatida 3,13 million so'mni, Buxoro viloyatida 1,47 million so'mni hamda Toshkent viloyatida 1,56 million so'mni tashkil etayotgani aniqlanadi. Ushbu holat hududlar kesimida soliq imtiyoziga ega yuridik shaxslar soni va faoliyat ko'lamini bilan izohlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, tahlil qilingan davrda mamlakat miqyosida qayta tiklanadigan energiya manbalarini o'rnatganligi uchun mol-mulk va yer solig'i bo'yicha imtiyozga ega bo'lgan yuridik shaxslar ulushi nisbatan past darajada qolayotganini ko'rish mumkin, bu esa soliq imtiyozlarini qo'llash mexanizmini yanada takomillashtirish zaruratini ko'rsatadi. Soliq imtiyozlaridan samarali foydalanish O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va ekologik texnologiyalarni joriy etish jarayonlarini jadallashtirib, qayta tiklanadigan energiya manbalariga sarmoya kiritishni rag'batlantiradi, ekologik toza energiya tizimlarini kengroq joriy etishga bo'lgan qiziqishni oshiradi hamda texnologik yangilanish va yangi ish o'rinlarining yaratilishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, yashil iqtisodiyot tarmog'ining rivojlanishi barqaror iqtisodiy o'sish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlab, yangi biznes imkoniyatlarini shakllantiradi va iqtisodiyotning diversifikatsiya jarayonlarini tezlashtiradi.

Atrof-muhitni muhofaza qilishga yo'naltirilgan rag'batlantirish choralari qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tishni tezlashtirib, karbon izini qisqartirish orqali ekologik barqarorlikni mustahkamlashga yordam beradi, shuningdek, quyosh va shamol energetikasi, chiqindilarni qayta ishlash hamda energiya samaradorligini oshirish bo'yicha innovatsion yechimlarning kengroq joriy etilishiga zamin yaratadi. Natijada, soliq imtiyozlaridan oqilona va tizimli foydalanish O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida barqaror iqtisodiy taraqqiyot va ekologik muvozanatni ta'minlash imkoniyatlarini kengaytirib, nafaqat ekologik, balki iqtisodiy barqarorlik hamda bandlik darajasining oshishiga ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. <https://ggindex-simtool.gggi.org/>
2. [PBL_2013-Environmental-taxes-and-Green-Growth_1009.pdf](#)
3. ADBI Working Paper Series. Dina Azhgaliyeva, Zhanna Kapsaplyamova, and Linda Low No. 861 August 2018. IMPLICATIONS OF FISCAL AND FINANCIAL POLICIES FOR UNLOCKING GREEN FINANCE AND GREEN INVESTMENT
4. [PBL_2013-Environmental-taxes-and-Green-Growth_1009.pdf](#)
5. European Commission. Brussels, 22.12.2021. COM (2021) 566 final.
6. A.V.Vaxabov, Sh.X.Xajibakiev va boshqalar. Yashil iqtisodiyot: Darslik. –Toshkent.: "Universitet", 2020. -262 b. (12 b).
7. O'zbekiston Respublikasi Soliq qo'mitasi ma'lumotlari asosida tayyorlangan
8. O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksining 421 va 436-moddalari.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>